

การกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไข
การใช้งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณที่ล่วงแล้วไปพลางก่อน

โดย : นายศิริพงศ์ อัทธัญญา*

โดยปกติการใช้จ่ายเงินงบประมาณแผ่นดินจะกระทำได้อีกเฉพาะที่ได้อนุญาตไว้ในกฎหมายว่าด้วยงบประมาณรายจ่าย ซึ่งกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันบัญญัติให้จัดทำเป็นพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี โดยเริ่มตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคมของปีหนึ่งถึงวันที่ ๓๐ กันยายนของปีถัดไป และให้ใช้ปี พ.ศ. ที่ถัดไปนั้นเป็นชื่อสำหรับปีงบประมาณนั้น

ในกรณีที่คาดว่าจะพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณใดจะออกใช้บังคับไม่ทันปีงบประมาณด้วยเหตุใดๆ เช่น การเลือกตั้งทั่วไปตามวาระ หรือการยุบสภาผู้แทนราษฎร เป็นต้น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยและกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณได้บัญญัติให้รัฐบาลสามารถใช้กฎหมายงบประมาณรายจ่ายในปีงบประมาณก่อนนั้นไปพลางก่อนได้ โดยดำเนินการตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่ผู้อำนวยการสำนักงานงบประมาณกำหนดโดยอนุมัตินายกรัฐมนตรี

๑. กฎหมายที่เกี่ยวข้อง :

๑.๑ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๗๙ บัญญัติว่า “งบประมาณรายจ่ายของแผ่นดินให้ทำเป็นพระราชบัญญัติ ถ้าพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณออกไม่ทันปีงบประมาณใหม่ ให้ใช้กฎหมายว่าด้วยงบประมาณรายจ่ายในปีงบประมาณปีก่อนนั้นไปพลางก่อน”

๑.๒ พระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๐๒ มาตรา ๑๖ บัญญัติว่า “ถ้าพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีออกใช้ไม่ทันปีงบประมาณใหม่ ให้ใช้งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณที่ล่วงแล้วไปพลางก่อนได้ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่ผู้อำนวยการกำหนดโดยอนุมัตินายกรัฐมนตรี”

๒. หลักเกณฑ์ เงื่อนไขและวิธีปฏิบัติ ในอดีตที่ผ่านมา :

หลักเกณฑ์และเงื่อนไขการใช้งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๓๘ ไปพลางก่อน เป็นฉบับล่าสุดที่ผู้อำนวยการสำนักงานงบประมาณได้กำหนดขึ้นโดยอนุมัตินายกรัฐมนตรีและใช้บังคับอยู่ประมาณ ๓ เดือน ทั้งนี้ สืบเนื่องมาจากพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๘ เมื่อวันที่ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๓๘ ทำให้พระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๓๙ ออกใช้บังคับในวันที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๓๘ ไม่ทันปีงบประมาณ โดยสำนักงานงบประมาณได้ดำเนินการกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขมีสาระสำคัญ ดังนี้

* ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและแผนงบประมาณ
ปฏิบัติราชการในตำแหน่งผู้อำนวยการสำนักกฎหมายและระเบียบ

๒.๑ หลักเกณฑ์และเงื่อนไขการใช้งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๓๘ ไปพลางก่อน ลงวันที่วันที่ ๗ กันยายน ๒๕๓๘ มีสาระสำคัญประกอบด้วย (๑) ให้ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจใช้จ่ายเงินหรือ ก่อหนี้ผูกพันได้ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๓๘ (๒) ให้สำนักงบประมาณอนุมัติเงินประจำงวดงบประมาณรายจ่ายได้ทั้ง ๓ ประเภท ได้แก่ งบประมาณรายจ่ายงบกลาง งบประมาณรายจ่ายเพื่อเป็นกองทุนและเงินทุนหมุนเวียน และงบประมาณรายจ่ายสำหรับส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจ โดยอนุมัติได้ไม่เกินหนึ่งในสามของงบประมาณรายจ่ายแต่ละรายการและแผนงานที่กำหนดไว้ตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๓๘ (๓) กรณีส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจที่ต้งขึ้นใหม่ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๓๘ ให้อนุมัติได้ไม่เกินจำนวนเงินงบประมาณรายจ่ายที่กำหนดไว้ในแต่ละแผนงานที่สำนักงบประมาณได้กำหนดในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๓๘ และ (๔) ในกรณีที่มีความจำเป็นต้องจ่ายเงินหรือ ก่อหนี้ผูกพันเกินกว่าหรือนอกเหนือจากที่กำหนดไว้ตาม (๒) และ (๓) ข้างต้น ให้สำนักงบประมาณอนุมัติได้ในกรณีมีข้อผูกพันตามสัญญา หรือต้องดำเนินการตามข้อตกลงที่รัฐบาลทำไว้กับต่างประเทศ หรือมีความจำเป็นและเร่งด่วนซึ่งหากไม่ดำเนินการจะเสียหายแก่ราชการ

๒.๒ วิธีปฏิบัติในการขออนุมัติเงินประจำงวดและเรื่องที่เกี่ยวข้อง ลงวันที่ ๘ กันยายน ๒๕๓๘ มีสาระสำคัญประกอบด้วย (๑) การอนุมัติเงินประจำงวดโดยส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจไม่ต้องมีคำขอได้แก่ หมวดเงินเดือนและค่าจ้างประจำ หมวดค่าจ้างชั่วคราว หมวดค่าตอบแทน ใช้จ่ายและวัสดุ หมวดค่าสาธารณูปโภค และรายจ่ายค่าครุภัณฑ์ ที่ดินและสิ่งก่อสร้างไม่ว่าจะกำหนดไว้ให้เบิกจ่ายในหมวดรายจ่ายใดเฉพาะรายการที่มีสัญญา ก่อหนี้ผูกพันไว้แล้ว (๒) การขออนุมัติเงินประจำงวดของส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจ ให้ขอได้เฉพาะงานหรือโครงการซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของแผนงานตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๓๘ (๓) งาน/โครงการใดสิ้นสุดการดำเนินงานลงแล้วในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๓๘ ให้ระงับการขออนุมัติเงินประจำงวดสำหรับงาน/โครงการนั้น (๔) การโอนเงินประจำงวดต่างแผนงานจะกระทำมิได้ จนกว่าพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๓๙ มีผลใช้บังคับแล้ว และ (๕) ให้ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจเตรียมความพร้อมสำหรับการจัดหาครุภัณฑ์ ที่ดินและสิ่งก่อสร้าง และดำเนินการตามระเบียบพัสดุไว้ล่วงหน้า เพื่อให้สามารถทำสัญญาได้ทันทีเมื่อได้รับอนุมัติเงินประจำงวดงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๓๙

๒.๓ วิธีปฏิบัติในการหักเงินงบประมาณรายจ่ายและการอนุมัติเงินประจำงวดงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๓๙ ลงวันที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๓๘ มีสาระสำคัญประกอบด้วย (๑) งบกลาง ที่สำนักงบประมาณได้จัดสรรเพื่อวัตถุประสงค์ใดให้ส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจที่มีได้ตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๓๙ ให้ส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจเพื่อวัตถุประสงค์นั้นไว้ ให้หักออกจากรายการงบกลาง ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๓๙ ที่มีวัตถุประสงค์เดียวกัน (๒) งบกลาง ที่สำนักงบประมาณได้จัดสรรเพื่อวัตถุประสงค์ใดให้ส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจที่ได้ตั้งงบประมาณสำหรับส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจเพื่อวัตถุประสงค์นั้นไว้ ให้หักออกจากงบประมาณรายจ่ายปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๓๙ ของส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจนั้น (๓) งบประมาณรายจ่ายเพื่อเป็นกองทุนหรือเงินทุนหมุนเวียน ให้หักออกจากงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๓๙ ที่มีวัตถุประสงค์เดียวกัน และ (๔) งบประมาณรายจ่ายสำหรับ ส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจ ให้หักออกจากงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๓๙ แผนงานเดียวกัน หรือแผนงานที่มีวัตถุประสงค์เดียวกันของส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจนั้น

๓. หลักการสำคัญในการกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการใช้งบประมาณรายจ่ายประจำปีที่ผ่านมาแล้วไปพลางก่อน :

๓.๑ หลักการตามรัฐธรรมนูญและกฎหมายไทยที่ใช้บังคับในปัจจุบัน : รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยและกฎหมายวิธีการงบประมาณได้บัญญัติบทเหี่ยวยาในกรณีที่กฎหมายว่าด้วยงบประมาณรายจ่ายออกบังคับใช้ไม่ทันปีงบประมาณ คือ ให้ใช้กฎหมายว่าด้วยงบประมาณรายจ่ายในปีงบประมาณปีก่อนนั้นไปพลางก่อนนั้น หมายความว่า รัฐบาลสามารถใช้จ่ายเงินแผ่นดินตามรายการงบประมาณรายจ่ายได้ในทุกมาตราตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณปีก่อนนั้น ด้วยการขออนุมัตินายกรัฐมนตรีเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขเป็นครั้งคราวไป

๓.๒ หลักการตามกฎหมายมหาชน : ได้แก่ หลักความต่อเนื่องของรัฐ หมายถึง รัฐต้องปฏิบัติการกิจในการให้บริการสาธารณะ (Public Service) อย่างต่อเนื่องเพื่อให้ประเทศอยู่รอดเนื่องจากประเทศจะหยุดให้บริการสาธารณะไม่ได้ และแนวทางปฏิบัติหรือมรรยาททางการเมืองของรัฐบาลภายหลังครบวาระหรือจากการยุบสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งไม่ควรดำเนินการในเรื่องที่เป็นนโยบาย/โครงการใหม่ที่มีผลผูกพันระยะยาว หรือมีผลผูกพันให้รัฐบาลชุดใหม่ต้องทำตาม และแนวทางปฏิบัติของรัฐบาลชุดใหม่ที่จัดตั้งขึ้นภายหลังการเลือกตั้งทั่วไปซึ่งสามารถบริหารราชการแผ่นดินได้ในทุกเรื่องที่ได้แถลงนโยบายไว้ต่อรัฐสภา

๓.๓ หลักการที่เคยใช้ในอดีต : ศาสตราจารย์ ดร. อิศสระ นิติทัณฑ์ประภาศ ได้กล่าวไว้ในเอกสารวิจัย เรื่อง วิธีการคลังกับการใช้จ่ายเงินของรัฐบาลในสถานการณ์ฉุกเฉิน เมื่อปี ๒๕๒๘-๒๕๒๙ เกี่ยวกับสาระสำคัญของการกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขของผู้อำนวยการสำนักงบประมาณที่เสนอขออนุมัติต่อนายกรัฐมนตรี ดังนี้ “ในทางปฏิบัติผู้อำนวยการสำนักงบประมาณจะกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการใช้งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณที่ล่วงแล้วไปพลางก่อนเฉพาะกรณีที่คาดหมายได้ว่าพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณใดจะออกใช้ไม่ทันปีงบประมาณนั้น ดังนั้นหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กำหนดนั้น จึงใช้เฉพาะครั้งนั้น ๆ เท่านั้น เมื่อเป็นเช่นนี้จึงไม่อาจกล่าวโดยทั่วไปได้ว่าหลักเกณฑ์และเงื่อนไขดังกล่าวมีสาระสำคัญอย่างไร” สำหรับหลักเกณฑ์ในการใช้งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณที่ล่วงแล้วไปพลางก่อนที่เคยใช้ในอดีตมีสาระสำคัญคือ “(๑) การใช้จ่ายเงินในกรณีดังกล่าวจะใช้ได้เพียงส่วนหนึ่งของงบประมาณรายจ่ายประจำปีที่ผ่านมาแล้ว (๒) รายจ่ายประจำ เช่น รายจ่ายหมวดเงินเดือน ค่าตอบแทน ค่าใช้สอยและค่าวัสดุ จะใช้จ่ายได้เป็นจำนวนไม่เกินหนึ่งในสามของยอดเงินแต่ละหมวดที่ตั้งไว้ในงบประมาณประจำปีที่ผ่านมาแล้ว (๓) สำหรับรายจ่ายหมวดค่าครุภัณฑ์ ที่ดินและสิ่งก่อสร้างนั้น จะใช้จ่ายไม่ได้ เว้นแต่ในกรณีที่ต้องจ่ายตามข้อผูกพันก็ให้ใช้จ่ายได้ตามข้อผูกพัน (๔) ในกรณีที่จำเป็นและเร่งด่วน สำนักงบประมาณอาจอนุมัติให้ส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจได้ใช้จ่ายเงินตามงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณที่ล่วงแล้วเกินกว่าที่กำหนดตาม (๑) ข้างต้นก็ได้ แต่ต้องไม่เกินจำนวนเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณที่ล่วงแล้ว” ส่วนเงื่อนไขในการใช้งบประมาณรายจ่ายประจำปีที่ผ่านมาแล้วไปพลางก่อนที่เคยกำหนดไว้ในอดีตนั้น มีสาระสำคัญว่า “เมื่อพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีใหม่ออกใช้แล้วให้อธิวงงบประมาณรายจ่ายที่ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจได้จ่ายไปพลางก่อนเป็นส่วนหนึ่งของงบประมาณรายจ่ายตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีออกใช้นั้น และให้หักออกจากงบประมาณรายจ่ายของส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจนั้น ๆ ที่ได้รับตามพระราชบัญญัติดังกล่าว”

๓.๔ หลักการทั่วไป : ได้แก่ ระยะเวลาการใช้จ่ายงบประมาณตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขสามารถกำหนดให้ใช้ได้ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม อันเป็นวันเริ่มต้นปีงบประมาณจนถึงวันที่พระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีมีผลบังคับใช้ และจำนวนงบประมาณรายจ่ายที่ใช้จ่ายได้ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขอาจกำหนดให้ใช้ได้ตามสถานการณ์เป็นครั้งคราวไป เช่น อาจกำหนดในจำนวนเงินไม่เกินหนึ่งในสาม หนึ่งในสี่ กึ่งหนึ่ง สามในสี่ หรือเต็มจำนวนตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณปีก่อนหน้านี้ก็ได้

๔. แนวทางการกำหนดหลักเกณฑ์ เงื่อนไขและวิธีปฏิบัติในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๐ :

๔.๑ โดยที่สถานการณ์ในการจัดทำร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๐ ต้องล่าช้าไป ด้วยเหตุยบสภาผู้แทนราษฎรเมื่อวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๙ และพระราชกฤษฎีกาแก้ไขเพิ่มเติมกำหนดวันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. ๒๕๔๙ ได้กำหนดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใหม่ในวันอาทิตย์ที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๔๙ มีผลทำให้พระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๐ ประกาศใช้บังคับไม่ทัน คาดว่าจะมีผลใช้บังคับได้อย่างรวดเร็วที่สุดประมาณปลายเดือนมีนาคม ๒๕๕๐ ซึ่งล่วงล้ำเข้าไปในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๐ รวม ๖ เดือน (๑ ตุลาคม ๒๕๔๙ ถึง มีนาคม ๒๕๕๐) ดังนั้น การกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการใช้งบประมาณรายจ่ายในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๔๙ ไปพลางก่อน จึงสมควรคำนึงถึงประเด็นอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย (๑) ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ที่ได้ปรับเปลี่ยนการขออนุมัติงบประมาณรายจ่ายต่อรัฐสภาจาก “แผนงาน” เป็น “แผนงบประมาณ” รวมทั้งการใช้ “ผลผลิต” เป็นหน่วยกำกับค่าใช้จ่ายแทน “งาน” และการกำหนดยุทธศาสตร์ในการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายเป็น Function Agenda และ Area ตลอดจนการใช้ระบบอิเล็กทรอนิกส์เป็นเครื่องมือในการจัดการงบประมาณ (๒) สถานการณ์ทางเศรษฐกิจของประเทศ ที่อาจจะล่อลวงจากความล่าช้าของพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๐ (๓) การกำหนดให้ใช้จ่ายค่าใช้จ่ายบางประเภทได้ตามความเหมาะสมกับสถานการณ์ เช่น ค่าใช้จ่ายในการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องในการกิจพื้นฐานตามกฎหมายจัดตั้งหน่วยงาน (๔) หน่วยงานใหม่ของรัฐรูปแบบพิเศษที่มีรายได้และไม่ต้องนำส่งคลัง เช่น องค์การมหาชน เป็นต้น และ (๕) เนื่องจากระยะเวลาภายในวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๔๙ อันเป็นวันสุดท้ายของบทบัญญัติตามกฎหมายที่รัฐบาลต้องดำเนินการให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสัดส่วนรายได้รวมร้อยละ ๓๕ ของรายได้ของรัฐบาล ดังนั้น ในกรณีที่รัฐบาลอาจมีความจำเป็นต้องปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด ก็สามารถบริหารงบประมาณตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขดังกล่าวได้ เพื่อให้รัฐบาลสามารถพิจารณาจัดสรรงบประมาณรายจ่ายเป็นงบเงินอุดหนุนทั่วไปให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ครบถ้วนตามบทบัญญัติของกฎหมาย เป็นต้น

จากหลักการข้างต้น การกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการใช้งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๔๙ ไปพลางก่อน จึงผ่อนคลายเป็นที่ยืดหยุ่นมากกว่าที่เคยกำหนดมาในอดีต ซึ่งนายกรัฐมนตรีได้อนุมัติแล้วเมื่อวันที่ ๒๒ สิงหาคม ๒๕๔๙ ดังต่อไปนี้

๔.๒ หลักเกณฑ์และเงื่อนไขการใช้งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๔๙ ไปพลางก่อน : ลงวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๔๙ ได้กำหนดความไว้ ดังนี้

“ข้อ ๑ หลักเกณฑ์และเงื่อนไขให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑๕ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๙ เป็นต้นไป

ข้อ ๒ ให้ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ กรุงเทพมหานครและเมืองพัทยา จ่ายเงินหรือก่อหนี้ผูกพันตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขได้ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ เมื่อได้รับการจัดสรรงบประมาณแล้ว

ข้อ ๓ ให้สำนักงบประมาณมีอำนาจจัดสรรงบประมาณตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขดังต่อไปนี้

(๑) งบประมาณรายจ่ายสำหรับส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ กรุงเทพมหานครและเมืองพัทยา จัดสรรงบประมาณได้ไม่เกินสามในสี่ของงบประมาณรายจ่ายแต่ละแผนงบประมาณตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙

(๒) งบประมาณรายจ่ายงบกลาง และงบประมาณรายจ่ายเพื่อเป็นกองทุนและเงินทุนหมุนเวียน จัดสรรงบประมาณได้ไม่เกินสามในสี่ของงบประมาณรายจ่ายแต่ละรายการตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙

(๓) ส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นใหม่ หรือที่มีการรวม การโอนหรือการยุบในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ และมีบทบัญญัติของกฎหมายให้อำนาจงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ ของส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจใดไปเป็นของส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นใหม่ หรือที่มีการรวม การโอนหรือการยุบ จัดสรรงบประมาณได้ไม่เกินจำนวนเงินงบประมาณรายจ่ายแต่ละแผนงบประมาณที่สำนักงบประมาณกำหนดไว้ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙

ข้อ ๔ การจัดสรรงบประมาณตามข้อ ๓ ให้จัดสรรได้เฉพาะแผนงบประมาณและรายการตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ หรือแผนงบประมาณที่สำนักงบประมาณได้กำหนดให้ส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นใหม่ หรือที่มีการรวม การโอนหรือการยุบ ตามบทบัญญัติของกฎหมายให้อำนาจงบประมาณรายจ่ายในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ แล้วแต่กรณี

ข้อ ๕ ในกรณีที่ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ กรุงเทพมหานครและเมืองพัทยามีความจำเป็นต้องจ่ายเงินหรือก่อหนี้ผูกพันเกินกว่าหรือนอกเหนือไปจากที่กำหนดไว้ในข้อ ๓ ให้สำนักงบประมาณมีอำนาจจัดสรรงบประมาณได้ตามความจำเป็นเฉพาะในกรณี ดังต่อไปนี้

(๑) มีข้อผูกพันตามสัญญา

(๒) ต้องดำเนินการตามข้อตกลงที่รัฐบาลทำไว้กับรัฐบาลต่างประเทศ สถาบันการเงินระหว่างประเทศ หรือองค์การระหว่างประเทศ

(๓) มีความจำเป็นและเร่งด่วน ซึ่งหากไม่ดำเนินการจะเสียหายต่อการบริหารราชการแผ่นดิน

การจัดสรรงบประมาณตามวรรคหนึ่ง ต้องไม่เกินจำนวนเงินงบประมาณรายจ่ายตามแผนงบประมาณ รายการงบประมาณรายจ่ายงบกลาง หรือรายการงบประมาณรายจ่ายเพื่อเป็นกองทุนและเงินทุนหมุนเวียนตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ แล้วแต่กรณี

ข้อ ๖ การบริหารงบประมาณตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไข ให้เป็นไปตามวิธีปฏิบัติที่สำนักงบประมาณกำหนด

ข้อ ๗ การบริหารงบประมาณนอกเหนือไปจากที่กำหนดไว้ในหลักเกณฑ์และเงื่อนไข ให้ปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณและระเบียบว่าด้วยการบริหารงบประมาณที่เกี่ยวข้อง

ข้อ ๘ เมื่อพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๐ มีผลใช้บังคับแล้วให้ปฏิบัติ ดังนี้

(๑) งบประมาณรายจ่ายสำหรับส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ กรุงเทพมหานครและเมืองพัทยาที่สำนักงบประมาณได้จัดสรรเพื่อวัตถุประสงค์ใด ตามข้อ ๓ (๑) (๓) หรือข้อ ๕ ให้ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๐ ของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ กรุงเทพมหานครและเมืองพัทยา ซึ่งต้องหักออกจากงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๐ แผนงบประมาณเดียวกัน แผนงบประมาณที่มีวัตถุประสงค์เดียวกัน หรือแผนงบประมาณอื่นใดที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๐ ของหน่วยงานนั้น

(๒) งบประมาณรายจ่ายงบกลางที่สำนักงบประมาณได้จัดสรรเพื่อวัตถุประสงค์ใดให้ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ กรุงเทพมหานครและเมืองพัทยาใช้จ่ายตามข้อ ๓ (๒) หรือข้อ ๕ และมีได้ตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๐ ให้ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ กรุงเทพมหานครและเมืองพัทยาเพื่อวัตถุประสงค์นั้นไว้ ให้ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๐ งบกลาง ซึ่งต้องหักออกจากงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๐ งบกลางรายการเดียวกัน งบกลางรายการที่มีวัตถุประสงค์เดียวกันหรืองบกลางรายการอื่นใดที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๐

(๓) งบประมาณรายจ่ายงบกลางที่สำนักงบประมาณได้จัดสรรเพื่อวัตถุประสงค์ใดให้ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ กรุงเทพมหานครและเมืองพัทยาใช้จ่ายตามข้อ ๓ (๒) หรือข้อ ๕ และได้ตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๐ ให้ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ กรุงเทพมหานครและเมืองพัทยาเพื่อวัตถุประสงค์นั้นไว้ ให้ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๐ ของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ กรุงเทพมหานครและเมืองพัทยา ซึ่งต้องหักออกจากงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๐ ที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๐ ของหน่วยงานนั้น

(๔) งบประมาณรายจ่ายที่สำนักงบประมาณได้จัดสรรโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นเงินอุดหนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ไม่ว่าจะจัดสรรจากงบประมาณรายจ่ายของส่วนราชการ งบประมาณรายจ่ายงบกลาง หรืองบประมาณรายจ่ายเพื่อเป็นกองทุนและเงินทุนหมุนเวียน ให้ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๐ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งต้องหักออกจากงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๐ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(๕) งบประมาณรายจ่ายเพื่อเป็นกองทุนและเงินทุนหมุนเวียนใดที่สำนักงบประมาณได้จัดสรรให้ส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจใช้จ่ายตามข้อ ๓ (๒) หรือข้อ ๕ ให้ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๐ ของกองทุนและเงินทุนหมุนเวียน ซึ่งต้องหักออกจากงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๐ ของกองทุนและเงินทุนหมุนเวียนนั้น

ข้อ ๙ การหักงบประมาณรายจ่ายตามข้อ ๘ ให้เป็นไปตามวิธีปฏิบัติที่สำนักงบประมาณกำหนด

ข้อ ๑๐ ให้ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณมีอำนาจวินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขนี้”

๔.๓ วิธีปฏิบัติในการบริหารงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙
ไปพลางก่อน : ลงวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๙ ได้กำหนดความไว้ ดังนี้

“ข้อ ๑ ให้ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ กรุงเทพมหานครและเมืองพัทยาส่งแผนการปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณให้สำนักงานงบประมาณพิจารณาให้ความเห็นชอบก่อนวันเริ่มต้นปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๐ ไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน

ข้อ ๒ ภายใต้บังคับข้อ ๑ แผนการปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณตามข้อ ๑ ให้จัดทำภายในวงเงินงบประมาณรายจ่ายไม่เกินสามในสี่ของงบประมาณรายจ่ายแต่ละแผนงบประมาณตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙

ส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นใหม่ หรือที่มีการรวม การโอนหรือการยุบในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ ให้จัดทำแผนการปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณภายในวงเงินที่สำนักงานงบประมาณได้กำหนดไว้ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙

การจัดทำแผนตามวรรคหนึ่งและวรรคสองให้ดำเนินการ ดังนี้

(๑) จัดทำแผนเต็มจำนวนวงเงินงบประมาณรายจ่ายตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขฯ สำหรับค่าใช้จ่ายในบุคลากร งบดำเนินงาน รวมถึงงบเงินอุดหนุนและงบรายจ่ายอื่นที่เบิกจ่ายในลักษณะรายจ่ายประจำ และค่าใช้จ่ายในงบลงทุน งบเงินอุดหนุนและงบรายจ่ายอื่นที่ได้ทำสัญญาก่อนนี้ผูกพันข้ามปีงบประมาณไว้แล้ว

(๒) จัดทำแผนตามความจำเป็นภายในวงเงินงบประมาณรายจ่ายตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขฯ สำหรับค่าใช้จ่ายที่เบิกจ่ายในงบลงทุน งบเงินอุดหนุนและงบรายจ่ายอื่น เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องในการกิจพื้นฐานตามกฎหมายจัดตั้งหน่วยงานนั้น

ข้อ ๓ สำนักงานงบประมาณจะจัดสรรงบประมาณให้ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ กรุงเทพมหานครและเมืองพัทยาตามแผนการปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณที่สำนักงานงบประมาณได้ให้ความเห็นชอบแล้วเป็นรายไตรมาส

ข้อ ๔ สำนักงานงบประมาณจะจัดสรรงบประมาณรายจ่ายงบกลางตามความจำเป็นตามบัญชี ๒๙ และข้อ ๓๐ ของระเบียบว่าด้วยการบริหารงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๔

ข้อ ๕ สำนักงานงบประมาณจะจัดสรรงบประมาณรายจ่ายเพื่อเป็นกองทุนและเงินทุนหมุนเวียนให้ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจเบิกจ่ายได้ตามความจำเป็น

ข้อ ๖ สำนักงานงบประมาณจะไม่จัดสรรงบประมาณรายจ่ายสำหรับส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ กรุงเทพมหานครและเมืองพัทยาในแผนงบประมาณ ผลผลิตหรือโครงการที่สิ้นสุดลงแล้วในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙

ข้อ ๗ ในการจัดสรรงบประมาณให้ใช้อักษร พ หลังหมายเลขการจัดสรรงบประมาณตามตัวอย่าง ดังนี้

การจัดสรรงบประมาณที่ 01 พ	ครั้งที่ 0001
---------------------------	---------------

ข้อ ๘ การจัดสรรงบประมาณสำหรับส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ กรุงเทพมหานครและเมืองพัทยาที่มีการปรับปรุงโครงสร้างแผนงบประมาณ อันเป็นผลให้มีการรวมหรือแยกผลผลิตหรือโครงการ หรือมีการเปลี่ยนแปลงชื่อแผนงบประมาณ ผลผลิต โครงการ ในระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ ให้

จัดสรรงบประมาณภายใต้โครงสร้างและชื่อแผนงบประมาณ ผลผลิต โครงการเดิมตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๔๙ และเอกสารประกอบ เว้นแต่เป็นกรณีของส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นใหม่ หรือที่มีการรวม การโอนหรือการยุบ ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๔๙ และมีบทบัญญัติของกฎหมายให้องบบประมาณรายจ่ายแล้ว ให้จัดสรรงบประมาณตามแผนงบประมาณ ผลผลิต โครงการที่สำนักงบประมาณกำหนดในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๔๙

ข้อ ๙ เลขรหัสหน่วยงาน แผนงบประมาณ ผลผลิต โครงการ ซึ่งต้องบันทึกลงในใบจัดสรรงบประมาณ ให้ใช้เลขรหัสเดิมที่กำหนดในเอกสารงบประมาณ ฉบับที่ ๖ คู่มือรหัสงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๔๙ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

ข้อ ๑๐ การบริหารงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๔๙ ไปพลางก่อนตามวิธีปฏิบัติฉบับนี้ ให้จัดทำและรับส่งข้อมูลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ภาครัฐ ตามนัยข้อ ๙ ของระเบียบว่าด้วยการบริหารงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๔๘

ข้อ ๑๑ ในการเตรียมการใช้จ่ายงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๐ ให้ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจจัดเตรียมความพร้อมสำหรับการจัดหาครุภัณฑ์ ที่ดิน สิ่งก่อสร้าง หรือรายการอื่นใดที่ได้ขอตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๐ ไว้ โดยส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจควรกำหนดรายละเอียด คุณลักษณะเฉพาะ รวมทั้งสำรวจ ออกแบบรูปรายการสิ่งก่อสร้าง กำหนดจำนวนเนื้อที่ของที่ดิน สถานที่ตั้ง ราคา หรือกิจกรรมอื่นใดที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงาน ตลอดจนดำเนินการจัดหาตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุไว้ล่วงหน้าก่อนพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๐ จะมีผลใช้บังคับ ด้วยการสงวนสิทธิที่จะยกเลิกผลการสอบราคาหรือผลประกวดราคา และจะทำสัญญาก่อนนี้ผู้купได้ต่อเมื่อพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๐ มีผลใช้บังคับและได้รับการจัดสรรงบประมาณแล้ว ทั้งนี้ เพื่อให้สามารถทำสัญญาและดำเนินการได้ทันทีเมื่อได้รับการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๐ แล้ว”

๔.๔ สำหรับวิธีปฏิบัติในการหักเงินงบประมาณรายจ่ายและการบริหารงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๐ สำนักงบประมาณจะกำหนดให้สอดคล้องกับหลักเกณฑ์และเงื่อนไข สถานการณ์และระเบียบว่าด้วยการบริหารงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๔๘ เมื่อพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๐ ประกาศใช้บังคับอีกครั้งหนึ่ง
